

Almanya'nın Kaçındığı Tarih: Namibya Soykırımı

Yirminci yüzyılın ilk soykırımı Avrupa'dan binlerce kilometre uzakta Afrika'nın güney batı ucunda gerçekleşti. 1904-1909 yılları arasında Alman General Lothar von Trotha'nın emriyle gerçekleşen soykırımı bölgeyi sömürgeleştiren Almanya'ya karşı ayaklanan Ova Herero halkının %80'i ve Nama halkının %50'si acımasızca katledildi. Olay sadece bununla da sınırlı değil maalesef. Sağ kalanlar konsantrasyon kamplarına tıkkılırken, öldürülen 100.000 kadar Namibyalının cesedi ise ırkçı deneyler için gemilerle Almanya'ya taşındı. Soykırımdan kaçabilenler ise Kalahari Çölü'nün kızgın kumlarında aç ve susuz kaderlerine terk edildiler. Çöldeki kuyulara önceden zehir döküldüğünden su içenler zehirlenerek hayatlarını kaybediyordu. Yırtıcı kuşlar tarafından parçalandıktan sonra cesetler çöl kumu tarafından yutuluyordu.

1884-1915 yılları arasında Namibya'yı sömürgeleştiren Almanya yerli halka oldukça zalimane davranarak hem topraklarına el koydu hem de ayaklanan halka soykırımı bulandı. Bu bölgedeki elmas yataklarını kontrol altına alan Almanya bölgenin güvenliği için II. Kaiser Wilhelm'in emriyle Alman İmparatorluğu'nun en iyi birliklerini de bölgeye getirdi. Almanlara karşı ayaklanan bazı kabileler tamamen ortadan kaldırılırken geri kalanlara baskı ve zulüm ile boyun eğdirildi. Köpekbalığı Adası (The Shark Island) konsantrasyon kamplarının başında geliyordu; adaya götürülenler burada ölüme terk ediliyordu.

1904-1909 yılları arasında iyice zalimleşen Alman siyaseti direnişe geçen yerli halkın öldürülmesine, asılmasına, tecavüz edilmesine, topraklarına ve hayvanlarına el konulmasına, konsantrasyon kamplarında ölüme terk edilmesine imkan tanıyordu. Hayatta kalan aile bireylerinden biri Köpekbalığı Adası'ndaki vahşeti şöyle ifade ediyor: "Almanlar beni adaya gönderdiler. Bir yıl orada kaldım. Yaklaşık 3.500 kişiydik; sadece 193 kişi geri dönebildi, 3.307'si adada öldü."^[1] Adaya götürülenlerin yaptığı angarya işlerin başında ise daha önce orada ölenlerin cesetlerindeki kafatası gibi belli kemikleri etlerinden sıyrarak temizlemek vardı.^[2] Temizlenen kafatasları "bilimsel" araştırma amacıyla Alman üniversitelerine gönderilmekteydi.

Bütün bunlar yetmezmiş gibi Almanya'ya taşınan kafatasları ve kemikler Alman üniversitelerinde bilim adamlarının ırkçı deneylerinde kullanıldı. Bunlardan biri de Aryan ırkının üstünlüğünü teorik olarak ispatlamaya çalışan Eugen Fischer'di. Esasen kemiklerin Almanya'ya taşınmasını isteyen de oydu. Namibya'da yerli halk üzerine yaptığı deneylerden sonra kaleme aldığı çalışmaları daha sonraki yıllarda Adolf Hitler de okuyacaktı.

Şimdilerde Ova Herero ve Nama halklarının temsilcileri Almanya hükümeti ve parlamentosuna diyalog çağrısı yaparak bu soykırımın resmi olarak tanınmasını ve Ova Herero ve Nama halklarından bağışlanma istenmesini talep ediyorlar. Ayrıca Berlin ve Freiburg üniversiteleri bünyesinde tutulan ve çeşitli müzelerde sergilenen Namibyalılara ait kemiklerin iadesi de isteniyor. Ova Herero ve Nama halkının önde gelenleri atalarının kemiklerini toprağa gömmeden ruhlarının huzur bulamayacağı inancındalar.

Almanya şimdiye kadar soykırım gerçeğini resmi olarak tanımaktan kaçındı. Almanya'ya giden Namibya heyetleri henüz istedikleri sonucu tam olarak elde edemediler. Soykırımın 100. yılına denk gelen 2004'te Namibya'yı ziyaret eden Almanya Kalkınma Yardımları Bakanı Heidemarie Wiecek-Zeul özür dileyerek olayı kapatmak istedi.^[3] Daha sonra devam eden görüşmeler sonucunda 2011 yılında sembolik olarak 20 kafatası Namibya'ya iade edilirken Almanya tarihte yapılan hataların acısını hafifletmek adına tazminat ödemek yerine Namibya'ya teknik yardım sağlama sözü verdi.

Devletlerarası görüşmelerde yer almak isteyen Ova Herero Soykırımı Derneği (Ova Herero Genocide Association) ve Nama Geleneksel Liderler Derneği (Nama Traditional Authorities Association) geçtiğimiz Ocak ayında öldürülen 100.000 Namibyalı için New York'ta Almanya'ya karşı dava açtılar. Almanya'yı diplomatik alanda sıkıştıran Namibya devletinin yanı sıra sivil oluşumlar da mahkeme yoluyla 20. yüzyılın bu ilk soykırımının hesabını sormak istiyorlar.

Güçlü Yahudi lobisi karşısında direnemeyip Nazi soykırımını resmen kabullenen ve tazminat ödemeyi kabullenen Almanya, lobi faaliyetleri sınırlı düzeyde kalan Namibyalılara karşı ise aynı anlayışı göstermekten imtina ediyor. 2015 yılında Almanya parlamentosu ve hükümet yetkililerine sunulan dilekçede özetle Jön Türklerin Ermenilere yönelik soykırımını 24 Nisan 2015'de tanıyan Almanya'nın

Namibya'da gerçekleştirdiği soykırımı da resmen tanıması ve tarihi sorumluluğunu yerine getirmesinin beklendiği belirtiliyor.

Almanya devleti kısmen soykırımı kabullenmiş gibi görünse de Namibya'da hala varlığını sürdüren Alman azınlık topluluğu bu tarihi gerçekliği kabullenmekte isteksiz. Namibya üzerine çalışmaları bulunan Elke Zuern'e göre geneli Swakopmund'da yaşayan Alman kökenli azınlık geçmişte yapılanları hala savunmaya devam etmekte ve ırkçı bakış açısını ısrarla sürdürmekte. Bu topluluktaki diğer bir eğilim de Namibya'da bulunan sömürge dönemine ait heykel ve anıtları muhafaza etme çabası. Namibyalılar ise zaman zaman gerçekleştirdikleri protestolarla karanlık günleri temsil eden bu anıtların artık kaldırılmasını istemekteler.[4]

Almanların Afrika'daki soykırımları elbette sadece Namibya ile sınırlı değil. Kıtada ayak bastıkları her toprak parçasında Namibya'dakine benzer trajediler saklı. Togo, Tanzanya ve Kamerun'un gün görmemiş tarihlerinde de Alman emperyalizminin ve ırkçılığının soğuk yüzünü görmek mümkün. Hatta Nazi soykırımının ön çalışmaları ve teorik altyapısı Almanların Afrika'daki sömürge yıllarına uzanıyor. Şimdi bir asır sonra Afrika'nın yerli halkları atalarının haklarını aramak için hukuki mücadele başlatarak sömürge soykırımlarının hesabını sormak için hazırlar. Bu mücadele her türlü desteği hak ediyor.

---

[1] Edwin Black, "In Germany's extermination program for black Africans, a temple for the Holocaust", The Times of Israel, 05.05.2016, <http://www.timesofisrael.com/in-germanys-extermination-program-for-black-africans-a-template-for-the-holocaust/>

[2] Bill Johnson, "German imperialism and the African Holocaust", www.creation.com, 28.11.2013, <http://creation.com/african-holocaust>

[3] "German minister says sorry for genocide in Namibia", The Guardian, 16.08.2004, <https://www.theguardian.com/world/2004/aug/16/germany.andrewmeldrum>

[4] Norimitsu Onishi, "A Colonial-Era Wound Opens in Namibia", The New York Times, 21.01.2017, https://www.nytimes.com/2017/01/21/world/africa/namibia-germany-colonial.html?_r=1